

2008

års-
redovisning

INNEHÅLL

Innehåll	3
Förbundsledning	4-5
Representation	5
Interna arbetsgrupper och kommittéer	5-6
Medlemmar	6
Handikappolitik	7-9
Informationsverksamhet	10-12
Samarbete	13-16
Studieverksamhet och kompetensutveckling	17-19
Organisation och administration	20-21
RMT-fonden	22
Personal	23
Ekonomi	24-28
Slutord	29
Representation	bilaga

INLEDNING

RMT:s kongress ägde rum i Stockholm den 4-5 oktober. Det var första gången som kongressen ägde rum på hösten. Detta är ett led i övergången till treåriga kongressperioder. Kongressen var välbesökt och stämningen hög. Riktlinjer för kommande tre år drogs upp och ett vårdpolitiskt program antogs. En intressant seminariedag föregick kongressen med bland annat läkarföreläsningar och utställare. En ny förbundsstyrelse valdes.

RMT kan se tillbaka på ett framgångsrikt år. På det handikappolitiska området har förbundet engagerat sig i framtagandet av ett vårdpolitiskt program där synpunkter från länsföreningar och lokalavdelningar varit viktiga. Förbundet har skriftligen och muntligen uppvaktt myndigheter i frågor som är centrala för vår grupp bland annat Socialstyrelsen om vård i rimlig tid, behovet av nationella riktlinjer m.m. Förbundet har protesterat mot Socialstyrelsens vägledningsrekommendationer för personer med IBS. Tillsammans med ILCO har vi agerat för att stomibandage skall distribueras via Apoteken även fortsättningsvis. I flera frågor har RMT deltagit i påverkansarbetet tillsammans med HSO däribland den viktiga kampen för att sjuka och arbetslösa skall få arbete eller rimliga villkor och nivåer i socialförsäkringssystemet.

Ett stort arbete har lagts ned på informationsfrågorna. Inte mindre än 14 föreläsningar har genomförts i samarbete med föreningarna och avdelningarna och läkemedelsföretag på temat "Att leva med inflammatorisk mag-tarmsjukdom", med ett stort antal åhörare, vilket lett till medlemstillströmning.

Under året avslutades projektet "Att leva med funktionsstörning i matsmältningskanalen", vilket betyder att det nu finns fem studiematerial för följande diagnoser: Crohns sjukdom, ulcerös kolit, reflux, mikroskopisk kolit och bäckenreservoar. Sedan tidigare finns studiematerial om IBS. Cirkelledarutbildning har genomförts.

Mag-tarmdagen genomfördes för andra året och på många håll uppmärksammades dagen i media och av allmänheten.

RMT har uppdaterat sitt informationsmaterial, som det är stor efterfrågan på. RMT har givit sitt stöd till tillkomsten av boken "Att leva med en skugga", som riktar sig till ungdomar med inflammatoriska sjukdomar.

Under året har vi fortsatt samarbetet med andra handikapporganisationer, särskilt ILCO, men även Reumatikerförbundet och Psoriasisförbundet. På regionala dialogmöten diskuterades en framtida sammanslagning mellan RMT och ILCO. En stor uppslutning finns för ett närmande och denna process fortsätter. Med Reumatikerförbundet har vi fortsatt samarbetet kring projektet "Bemanning med plus".

Under året har förbundet förberett övergången till central uppbörd, vilket kommer att avlasta föreningarna och avdelningarna och lämna mer utrymme för medlemsvård. Medlemsantalet har minskat med 6 personer.

Under året har 260 000 kr utbetalats från RMT-fonden, Elmernäs forskningsfond och Nio meter liv. Projekt som fått medel rör IBS, Tandhälsa och inflammatorisk tarmsjukdom och förbättrad livskvalitet vid inflammatorisk tarmsjukdom.

FÖRBUNDSLEDNING

När datum inte anges innebär detta att uppdraget löpt under hela året. I övrigt anges när personen i fråga utsetts eller då uppdraget avslutats.

Styrelse (FS):

Styrelsens sammansättning fr o m 2006-05-21 t o m 2008-10-05:

Ordförande: Karin Jonsson, vice ordförande: Christina Källman
 Övriga ordinarie ledamöter: Annika Bergström, Anders Lökvist, Britt Rehbinder, Annika Wettlén och Monika Stenberg
 Suppleanter: Bo Månsson, Mats Olsson och IngaLill Springer

Styrelsens sammansättning fr o m 2008-10-05:

Ordförande: Karin Jonsson, vice ordförande: Christina Källman
 Övriga ordinarie ledamöter: Annika Bergström, Åse Jestin, Anders Lökvist, Britt Rehbinder och Annika Wettlén

Suppleanter: Peter Andersson, Christer Johannesson och Bo Månsson.

Arbetsutskott (AU):

Ordförande Karin Jonsson, vice ordförande, Christina Källman samt chefen för kansliet Solveig Johansson Grip, föredragande.

Styrelsen har under det gångna året haft sex och arbetsutskottet sju protokollförda sammanträden.

Revisorer:

Fr o m 2006-05-21 t o m 2008-10-05:

Auktoriserad revisor och revisorssuppleant: Revisionsbyrån BDO Nordic Stockholm AB. Lekmannarevisor: Lars-Erik Alm. Lekmannarevisorssuppleant: Jan-Åke Bengtsson

Fr o m 2008-10-05:

Auktoriserad revisor och revisorssuppleant: Revisionsbyrån BDO Nordic Stockholm AB. Lekmannarevisor: Per-Ove Jönsson, lekmannarevisorssuppleant Ewa Ström.

Valberedning:

Fr o m 2006-05-21 t o m 2008-10-05:

Eva Jacobsson (sammankallande), Anita Gustafsson och Marianne Wessman

Fr o m 2008-10-05:

Kerstin Gunnarson, sammankallande, Susanne Flodström, Eva Jacobsson och Monika Stenberg.

Kongress

RMTs kongress ägde rum den 4-5 oktober i Stockholm. Det var första gången som kongressen arrangerades på hösten i stället för på våren. Ombud från länsföreningar och lokalavdelningar gick igenom verksamheten och drog upp riktlinjerna för de kommande tre åren. Kongressen antog ett Vårdpolitiskt program för Riksförbundet för Mag- och Tarmsjuka. Det behandlar frågor som har anknytning till det vårdpolitiska området, det vill säga hälso- och sjukvård, habilitering och rehabilitering samt forskning och utvecklingsarbete. Ny styrelse valdes och Karin Jonsson omvaldes som ordförande.

Seminariedag

I anslutning till kongressen genomfördes en seminariedag, som var en upptakt, "kick off", till mag-tarmdagen den 17 oktober. Programmet inleddes med två parallella föreläsningar. Den ena handlade om inflammatorisk tarmsjukdom, föreläsare var Michael Eberhardson, med dr och verksam på Södersjukhuset. Den andra handlade om tjock- och ändtarmscancer, föreläsare var Mef Nilbert, överläkare vid Universitetssjukhuset i Lund.

Mattias Goldmann, informatör och lobbyist för Grönare bilism, föreläste om påverkansarbete under rubriken "Bättre genomslag för våra idéer" och "Konkret påverkan – vad gör vi?" Det handlade om hur RMT ska bli mer framgångsrik i kontakterna med bland annat beslutsfattare och media. Det handlade också om hur vi når ut med vårt budskap.

Kongressdeltagarna kunde besöka utställare under pauserna och lära sig mer om deras produkter. Utställare var: Coloplast AB, Convatec/Bristol Myers Squibb AB, Dansac and Hollister Scandinavia, Fresenius Kabi, Otsuka Pharma Scandinavia AB, Roche AB, Valio. Några företag hade valt att stödja RMTs seminariedag som huvudsponsor eller sponsor.

Huvudsponsorer var Abbott Scandinavia AB, Otsuka Pharma Scandinavia AB, Roche AB och Schering-Plough AB. Övriga sponsorer var AstraZeneca Sverige, Merck Serono och Pfizer AB.

REPRESENTATION

RMT har på egen plats eller på mandat från Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO) medverkat i referensgrupper, utredningar med mera. Detta redovisas i bilaga.

INTERNA ARBETSGRUPPER

Arbetsgrupper t o m kongressen den 4-5 oktober:

Arbetsgrupp för samverkan RMT/ILCO:

Karin Jonsson, Christer Johannesson och Christina Källman

Arbetsgrupp för vårdpolitiskt program:

Karin Jonsson (sammankallande), Solveig Johansson Grip, Bo Månsson och Annika Wettlén

Arbetsgrupp inom cancerområdet:

Karin Andersson (sammankallande), Inger Bjerregaard, Åke Näslund och Gunilla Örh

Tillgänglighetsgrupp + uppföljning av projektet "Från toaletten till delaktighet i samhället":

Jan-Åke Bengtsson, Christina Källman, Gun-Britt Lundberg och Solveig Johansson Grip, handläggare.

Arbetsgrupper beslutade av förbundsstyrelsen efter kongressen 4-5 oktober

Arbetsgrupp för samverkan RMT/ILCO:

Karin Jonsson, Christer Johannesson och Christina Källman (utsedda av AU 2008-12-18)

Arbetsgrupp för vårdpolitiskt program:

Karin Jonsson (sammankallande), Solveig Johansson Grip och Annika Wettlén (utsedda av AU 2008-12-18)

Arbetsgrupp för tillgänglighet, användbarhet och handikappersättning:

Christer Johannesson, ordförande, Peter Andersson, Britt Rehbinder och Solveig Johansson Grip (utsedda av AU 2008-12-18)

Arbetsgrupp inom cancerområdet:

Ledamöter ej utsedda.

MEDLEMMAR

Den 31 december 2008 hade förbundet 5930 medlemmar. Av dessa var 475 familjemedlemmar och 236 stödmedlemmar. Medlemsantalet är i stort sett oförändrat sedan förra året. De tre största grupperna är fortfarande medlemmar med Crohns sjukdom, ulcerös kolit och IBS/kolon irritabile. Tillsammans utgör dessa grupper 84 procent av alla medlemmar med diagnos angiven.

Av medlemmarna är cirka 12 procent under 30 år och cirka 19 procent över 65 år. Drygt två tredjedelar (69 procent) av medlemmarna är kvinnor.

HANDIKAPPOLITIK

Målet med RMTs verksamhet är att personer som har mag-tarmsjukdomar ska kunna leva ett liv som så lite som möjligt styrs och begränsas av sjukdomen. Man ska kunna leva som andra och vara delaktiga i samhället. Det kräver att vi bevakar och har en beredskap för påverkan på alla samhällsområden.

Vård och rehabilitering

Tyngdpunkten på arbetet under året har legat inom området vård- och rehabilitering. Den arbetsgrupp som tillsattes efter kongressen 2006 med uppgift att uppdatera och utveckla RMTs vårdpolitiska program har under våren utarbetat ett förslag. Arbetsgruppen har inhämtat synpunkter både från föreningar/avdelningar och enskilda.

Vi har efterfrågat medlemmarnas erfarenheter på flera områden, bland annat när det gäller de nya reglerna för sjukskrivning. Även när det gäller tandvård har vi efterlyst medlemmarnas erfarenheter både av den nya tandvårdsförsäkringen och tandvård via landstinget.

Det vårdpolitiska programmet behandlades på kongressen 2008 och antogs av kongressen. Det ska nu omvandlas till ett handlingsprogram och spridas. Det utgör en viktig grund för RMTs agerande i olika frågor.

Remissvar, skrivelser mm

Förbundet lämnade remissvar till Socialstyrelsen på följande remisser:

”Vård i rimlig tid och patientfokuserad vård”. RMT poängterade bland annat att Socialstyrelsen ska utarbeta nationella riktlinjer för sjukdomsgruppen magtarmsjukdomar. I svaret framförde vi också att våra medlemmar har låg tillgänglighet till specialistkompetens och att primärvården har otillräcklig gastroenterologisk kompetens.

”Förslag till föreskrifter och allmänna råd om gränsdragning mellan hälso- och sjukvård och egenvård”. Remissen innehöll bland annat rutiner för hälso- och sjukvårdens och socialtjänstens arbete i samband med egenvård. RMT vände sig emot begreppet ”egenvård”.

”Beslut om Socialstyrelsens handläggning av statsbidrag till handikapporganisationer”.

Synpunkter på rekommendationer för personer med IBS i Socialstyrelsens vägledning för sjukskrivning. Rekommendationerna finns i Socialstyrelsens dokument ”Försäkringsmedicinskt beslutsstöd - vägledning för sjukskrivning för diagnosen IBS/colon irritabile. RMT reagerade kraftigt mot sjukskrivningsrekommendationerna för personer med IBS. Vi har även krävt att få deltaga i uppföljningen av vägledningsarbetet. Genom Kanalen har många medlemmar delat med sig av sina erfarenheter i samband med den nya vägledningen.

RMT och ILCO uppvaktade gemensamt Sveriges Kommuner och landsting (SKL) angående stomihjälpmiddel med anledning av att vissa landsting vill ta över

hjälpmedelsförsörjningen från Apoteket. RMT och ILCO framförde farhågor att detta kommer att innebära en försämring för våra medlemmar. Tillgängligheten av hjälpmedel kan bli olika i landstingen.

RMT och ILCO lämnade en skrivelse till HSO med anledning av Försäkringskassans uppdrag att göra en översyn av lagen om handikappersättning och vårdbidrag. Regelverket är otydligt och har lett till olika bedömningar i landet. RMT och ILCO framförde önskemål om att HSO skulle agera för att regeringen tar initiativ i denna fråga.

RMT har genom HSO deltagit i remissvar på ett stort antal vårdpolitiska utredningar, t ex Apoteksutredningen, utredningen om patienträttigheter och vårdval. Vidare har RMT aktivt deltagit i den kampanj som handikapprörelsen bedrivit när det gäller försäkringar i socialförsäkringarna genom uppropet "Jakten på sjuka och arbetslösa". Genom denna och genom att massmedia nu börjar uppmärksamma hur människor med sjukdom och funktionsnedsättning drabbas har en intensiv debatt kommit igång.

Stöd till närstående

Behovet av stöd till närstående är ett område som behöver uppmärksamhet. De öppna föreläsningarna om inflammatoriska sjukdomar har haft stor betydelse som informationsmöjlighet för närstående.

Från projektet "Närhet, Relation, Kärlek att leva med kronisk sjukdom" finns en film och ett samtalsmaterial.

Medel har erhållits för en fortsättning av projektet från Arvsfonden år ett av tre. Fortsättningen är inriktat på äldres villkor vid funktionsnedsättning och har fått namnet "Leva livet länge".

Skola/utbildning och arbete

Många mag- och tarmsjuka upplever svårigheter i eller stängs ute från barnomsorg, utbildning och arbete på grund av omgivningens brist på insikt om hur mag- och tarmsjukdomar yttrar sig och påverkar livet.

RMT medverkar sedan slutet av 2007 tillsammans med andra organisationer, företag och myndigheter i ett projekt på arbetsmarknadsområdet som heter "Bemanning med plus". I samarbete med bland annat bemanningsföretag ska projektet arbeta fram nya metoder för att underlätta för personer med reumatism eller mag-tarmsjukdom att komma tillbaka på arbetsmarknaden. Initiativtagare och projektägare är Reumatikerförbundet.

På dessa områden finns också checklistor och kravspecifikationer i vår erfarenhetsdatabas.

Sjukdomskostnader och rättssäkerhet

RMT har fortsatt arbetet för att merkostnader som uppkommer p g a våra kroniska sjukdomar ska kompenseras av samhället. Som ett led i det arbetet ingår att påverka rättspraxis inom socialförsäkringen, tandvården och andra områden där mag- och tarmsjuka för närvarande går miste om stöd p g a brister i kunskap och olikheter i

bedömning, se under rubriken Remissvar och skrivelser. Det finns även med i det vårdpolitiska programmet.

Vi har skrivit artiklar och notiser i Kanalen för att informera om bl a handikappersättning, arbetsresor, den nya tandvårdslagen och givit råd om att resa med läkemedel.

Tandvården

Vi har fortsatt arbetet med att på olika sätt påverka och öka kunskapen om tand- och munhälsa för människor med kroniska sjukdomar och funktionshinder i matsmältningsskanalen. Vi har informerat i Kanalen om den nya tandvårdslag som började gälla den 1 juli 2008. Den innebär bland annat att det ska bli billigare att gå till tandläkaren, speciellt för dem som har omfattande tandvårdsbehov. Vi har fått synpunkter på att den nya tandvårdslagen i praktiken inte blev så bra.

RMT har bidragit med fondmedel till projekt om munhälsa vid Crohns sjukdom som bedrivs vid Karolinska Institutet.

Tillgänglighet och användbarhet

Arbetet inom arbetsgruppen som hade till uppgift att följa upp och vidareutveckla det framtagna materialet inom projektet "Från toaletten till delaktighet i samhället" har varit mycket begränsat under året. Den nya förbundsstyrelsen utsåg en ny arbetsgrupp med ett utvidgat bevakningsområde, som även innefattade handikappersättning och vårbidrag.

Genom representation i Vägverkets och Banverkets gemensamma tillgänglighetsråd och SJs och Boverkets respektive handikappråd har vi haft goda möjligheter att bidra med kunskap om mag-tarmsjukdomar.

En aktuell fråga har bland annat varit bevakning av Vägverkets utredning om parkeringstillstånd. RMT har i många år arbetat med frågan att få parkeringstillstånd för den som är mag-tarmsjuk. En nyhet är nu att den som är mag-tarmsjuk med ett läkarintyg som beskriver och styrker tillståndet kan få ett lokalt, regionalt eller för hela landet gällande parkeringstillstånd (stoptillstånd).

INFORMATIONSVERKSAMHET

Den externa informationen är ett led i vår marknadsföring för att nå alla dem som inte känner till vår organisation. Informationsverksamheten syftar också till att förmedla och utbyta kunskap och erfarenheter inom organisationen till och mellan förtroendevalda och medlemmar på såväl lokal nivå som på läns- och riksnivå.

För att nå människor med funktionsstörningar i matsmältningskanalen och öka medlemsantalet har RMT ett antal informationskanaler att använda sig av. Våra huvudsakliga kanaler är vår medlemstidning, vårt informationsmaterial, som går ut både till medlemmar och icke-medlemmar samt webbplatsen www.magotarm.se.

Utåtriktade aktiviteter

Öppna föreläsningar

Förbundet samarbetar med företag inom vårt område om att arrangera föreläsningar för att öka kunskapen om olika diagnoser. Föreningar och avdelningar har erbjudits att, i samarbete med företagen, arrangera föreläsningar som vänder sig till medlemmar och allmänheten.

Föreläsningar om Crohns sjukdom, ulcerös kolit och reflux har genomförts på ett antal platser för medlemmar och allmänheten. För att nå ut till så många som möjligt har föreläsningarna annonserats i tidningar och pressmeddelande har skickats till massmedia.

Personer med tjock- och ändtarmscancer och deras närstående inbjöds till föreläsning i samarbete med läkemedelsföretag.

Föreläsningarna och seminarierna har varit mycket välbesökta och uppskattade. Föreläsningarna har också inneburit nya medlemmar.

Mag- Tarmdag den 17 oktober

Den 17 oktober genomfördes den nationella Mag-Tarmdagen för andra året i rad. Syftet med en mag-tarmdag är att få uppmärksamhet på vårt område och att vi genom olika aktiviteter vid ett och samma tillfälle kan visa på behov av åtgärder.

Förbundets främsta roll inför Mag-Tarmdagen är att medverka med tips och råd till föreningar och avdelningar i deras planering. Förbundet tillhandhöll material för spridning till allmänheten och tog även fram en debattartikel och ett pressmeddelande för att användas i föreningar/avdelningar samt ett centralt pressmeddelande. Pressmeddelandet till massmedia var i form av en mall som föreningar/avdelningar kunde använda och anpassa till egna förhållanden och planer. Debattartikeln var densamma för alla föreningar/avdelningar som valde att ställa sig bakom den.

Många föreningar och avdelningar var aktiva och spred information på olika sätt. Flera hade kontakt med massmedia som gjorde reportage om deras aktiviteter och intervjuade enskilda medlemmar.

Kanalen

Medlemstidningen utkom med fyra nummer. Under 2008 var upplagan mellan 7300-8000 exemplar per nummer. Redaktör var Solveig Johansson Grip. Karin Jonsson var ansvarig utgivare. I redaktionen ingick Cecilia Liimatainen och Ebba Persson.

Kanalen är en uppskattad källa till information, såväl bland våra medlemmar som bland personal inom vården. I samarbete med läkare och andra experter publicerar vi artiklar och reportage om forskning och nya behandlingar. Många medlemmar har bidragit med artiklar och synpunkter.

Under året annonserade följande företag i tidningen: Abbott, AstraZeneca, Bayer HealthCare Bayer, Schering Pharma, Coloplast, Merck Serono, Meda, Nutricia, Otsuka, Roche, Schering-Plough och Valio.

Förutom till medlemmar skickades tidningen utan kostnad även till s k förmånsprenumeranter, de är t ex riksdagens ledamöter, medicinjournalister och personal inom vården.

Informationsmaterial

Det är en stor efterfrågan på RMTs informationsmaterial, såväl från medlemmar som från andra målgrupper, exempelvis från personal inom vård och utbildning. Föreningarna och avdelningarna har beställt mycket material till de öppna föreläsningarna.

Material som har omarbetats under året är diagnosfoldern "Till dig som lever med IBS (Irritable Bowel Syndrome)".

Helt nya diagnosfoldrar har tagits fram, "Till dig som lever med mikroskopisk kolit" och "Till dig som lever med bäckenreservoar". Dessutom har vi tilltryckt diagnosfoldrar för de vanligaste diagnoserna.

En ny presentationsbroschyr om RMT, Till dig som har "ont i magen" finns nu som ersätter den tidigare "Ont i magen?". Vi har också tagit fram två utställningsskärmar (roll-up) med samma profil som presentationsbroschyren. Den ena vänder sig till allmänheten och den andra vänder sig till olika yrkesgrupper inom vården. En utställningsskärm som presenterar studiecirkelmateriel inom projektet "Att leva med ..." är också framtagen.

Det händer att medlemmar hör av sig till förbundet för att få hjälp och stöd för en idé eller ett projekt mm. Exempel på det är Johan Bylin och hans bok "Att leva med en skugga". RMT har givit Johan stöd i arbetet med boken samt köpt en upplaga (200 ex) av boken. I boken berättar unga om hur det är att leva med ulcerös kolit eller Crohns sjukdom.

Brevet till dig som arbetar i vården

Syftet med brevet är att ge information till dem som arbetar i vården. Brevet utkom vid ett tillfälle 2008 och skickades till vårdcentraler och till berörda sjukhuskliniker. Det innehöll information om föreläsningar för allmänheten, refluxstipendiet, RMTs nya studiecirkelmateriel "Att leva med mag-tarmsjukdom". Det innehöll även information om RMT-fonden. Utskicket var ett samarbete med AstraZeneca.

RMTs webbplats

Under året har vi inhämtat offerter för arbetet med webbplatsen. Vi har tillskrivit samarbetspartners för projektstöd och påbörjat rekrytering av en projektanställning. I verksamhetsinriktningen för 2009-2011, som fastställdes av kongressen 2008, ska arbetet med en ny hemsida prioriteras.

Kontakter med media

Vi har haft kontakt med massmedia vid många tillfällen, bland annat har vi förmedlat kontakter med intervjupersoner till olika tidningar. Lokala media har rapporterat både om mag- och tarmsjukdomar och om RMT-arrangemang. Vi har annonserat i pressen om olika aktiviteter, föreläsningar mm.

Mässor

Förbundet medverkade med en utställning i samband med Svenska Gastrodagarna i Jönköping. Vi var inbjudna att delta utan kostnad av SGF. Vi visade för första gången vår nya utställning (roll-up) som vänder sig till dem som arbetar i vården med budskapet "Ge din patient ett stöd i nästa steg". Representanter från Jönköpings länsförening bemannade utställning tillsammans med förbundet. I anslutning till Gastrodagarna uppmärksammade Radio Jönköping mag-tarmområdet med olika programinslag. Vid ett av dessa medverkade ordförande Karin Jonsson och representant från Jönköpings länsförening.

Flera företag som var utställare arrangerade också s k satelitsymposier under Gastrodagarna. Solveig Johansson Grip medverkade vid ett av dessa på temat "Se människan bakom patientbrickan".

Förbundet var inbjudet av AstraZeneca att delta med en utställning för tredje gången vid Allmänmedicinskt Forum i Stockholm. Det arrangeras vartannat år och har cirka 800 deltagare. Intresset var som tidigare år stort för vårt informationsmaterial, speciellt det nya "Att leva med ..." studiematerialet.

Vi medverkade även med informationsmaterial då Radiumhemmet, Karolinska sjukhuset hade öppet hus.

Telefonservice

Telefonservice är en stor och viktig del av kansliets arbete. Det är även en viktig del av arbetet för förtroendevalda och för flera av ledamöterna i förbundsstyrelsen.

Samtalen ökade när medlemstidningen kom ut. Vi får många samtal när artiklar om mag- och tarmsjukdomar har publicerats i andra tidningar. Samtalen handlade också om svårigheterna att komma rätt i vården och de ändrade reglerna för bedömning av handikappersättning.

SAMARBETE

Att samarbeta med andra är ett sätt att förstärka våra resurser och därmed kunna nå resultat som vi kanske inte skulle kunna nå enskilt.

Under det gångna året har RMT varit medlem i eller på annat sätt anslutet till:

Arbetarnas Bildningsförbund (ABF)
 Banco Fonder, Humanfonden
 European Federation of Crohn´s and Ulcerative Colitis Association (EFCCA)
 Folkrörelsernas Samarbetsorgan för Lotterifrågor (FSL)
 Frivilligorganisationernas insamlingsråd (FRIL)
 Handikapphistoriska föreningen (hhf)
 Handikappförbundens Samarbetsorgan (HSO)
 Ideell Arena

Andra handikappförbund och HSO

Samarbete med enskilda handikappförbund har under året skett genom olika projekt och i gemensamma sakfrågor.

Samarbetet har bland annat omfattat en fortsättning av projektet "Närhet, Relation och Kärlek ...", tillsammans med Reumatikerförbundet och Psoriasisförbundet. Fortsättningen av projektet har fått namnet "Leva livet länge" och är inriktat på äldres villkor vid funktionsnedsättning. I projektet ingår även ABF, Vårdförbundet, Kommunalpensionärerna och PRO. Medel har beviljats ur Allmänna Arvsfonden för år ett av tre.

RMT medverkar i projektet "Bemanning med plus". I samarbete med bland annat bemanningsföretag ska projektet arbeta fram nya metoder för att underlätta för personer med reumatism eller mag-tarmsjukdom att komma tillbaka på arbetsmarknaden. Initiativtagare och projektägare är Reumatikerförbundet. Projektet har beviljats medel från Allmänna Arvsfonden och ska pågå i tre år. Se vidare under rubriken Handikappolitik.

Under 2008 har man i projektet arbetat fram en modell som ska användas av bemanningsföretagen när de rekryterar lämpliga arbetssökanden, "kandidater". Arbetet med att pröva modellen inleddes under året.

RMT och ILCO, som båda vänder sig till människor med funktionsstörningar i matsmältningsskanalen, har undersökt förutsättningarna för och konsekvenserna av en sammanslagning. Något beslut om en sammanslagning har ej fattats, men samarbetet mellan förbunden fortsätter. Under 2008 har samarbetet mellan länsföreningarna utvecklats. Ett flertal initiativ till kontakter mellan RMT och ILCO har skett ute i länen.

RMT har i den dagliga verksamheten samarbetat med HSO. Samarbetet sker bland annat genom medverkan i nätverk och arbetsgrupper samt genom deltagande i ordförandegruppen. Via HSO har vi också deltagit i överläggningar och lämnat synpunkter på remissvar.

Vården

Vi har haft många värdefulla kontakter med företrädare för olika yrkesgrupper inom vården. Kontakterna med organisationer för olika specialister inom vårt område är viktiga. RMT har goda kontakter med Svensk Gastroenterologisk Förening (SGF) och dess medlemmar.

Vid samarbete kring utvecklingsarbete ser vi det som positivt om också företag inom vårt område kan ingå i samarbetet. Vi har fortsatt samarbetet med representanter för vården och företag verksamma inom området, speciellt inom cancerområdet. RMT har inbjudits att delta i konferenser och utbildningar, särskilt inom cancerområdet.

Johan Söderholm från SGF inbjöds till ett av förbundsstyrelsens möten för att informera om SGF och om aktuellt inom mag-tarmområdet. Solveig Johansson Grip och Karin Jonsson deltog vid ett möte på SGF för att informera om RMT och det vårdpolitiska programmet.

Läkare och annan personal vid specialistklinikerna över hela landet har varit mycket tillmötesgående att medverka vid olika arrangemang, bland annat vid öppna föreläsningar i länsföreningarna och vid seminariedagen i anslutning till kongressen.

Läkemedels- och hjälpmedelsföretag

Samverkan med företag verksamma inom vårt område har stor betydelse. Genom den får vi och delar med oss av information, kunskap och kontakter. Samarbetet innebär också att vi tillsammans kan utveckla projekt.

Följande samarbete har skett under året:

I samarbete med AstraZeneca har vi fortsatt arbetet för att synliggöra villkoren för människor med refluxsjukdom och stärka personer som har sjukdomen. En föreläsning om reflux genomfördes.

Refluxstipendiet är ett samarbete mellan RMT och AstraZeneca. Det avser att uppmärksamma en person som aktivt arbetar för att påverka och förbättra villkoren för personer med gastroesofageal refluxsjukdom. Stipendiet annonserades i Brevet till vården. Inga nomineringar inkom.

Tillsammans med Abbott har vi fortsatt med projektet "Att leva med inflammatorisk tarmsjukdom". Projektet omfattar lokala möten med föreläsare för RMTs medlemmar och allmänheten. Föreläsningarna genomfördes under 2008 i samarbete med RMTs länsföreningar och Abbott på 14 platser.

RMT erbjöds av SGF och Abbott att medverka i Insamlingsstiftelsen Mag-Tarmfonden. Syftet med Mag-Tarmfonden är att samla in medel till forskning och att dela ut stipendier årligen. Förberedelser för stiftelsebildning pågår.

Kokboken "Mat med magkänsla, en kokbok för personer med känsliga magar", som lanserades november 2007 med idé och projektstöd från Abbott går bra. För varje kokbok som säljs går 60 kr oavkortat till svensk mag-tarmforskning. Det innebär att välbehövligen resurser kommer till mag-tarmforskning.

I januari arrangerades en konferens i Helsingfors "Patient Organisation's Best Practice Meeting" i samarbete med Abbott. Solveig Johansson Grip deltog och medverkade med presentation av RMTs modell för öppna föreläsningar.

Coloplast stödjer RMT-fonden. Företaget informerar om fonden i nyhetsbrev och på hemsidan.

RMT samarbetar sedan några år med representanter för vården och representanter för läkemedelsföretag verksamma inom tjock- och ändtarmscancerområdet (Merck Serono, Pfizer och Roche). Personer med tjock- och ändtarmscancer och deras närstående inbjöds till föreläsning i Skåne länsförening i samarbete med läkemedelsföretagen.

Adacolumn resestipendium är ett stipendium inom IBD-området och ett samarbete mellan RMT och Otsuka. Syftet med stipendiet är att ge personer verksamma inom eller utanför RMT, och som aktivt arbetar för att påverka och förbättra tillvaron för personer med IBD, möjlighet att delta vid europeiska kongresser på området för att där för RMTs räkning inhämta aktuella fakta inom området. Monica Silebäck, kolorektalenheten vid SU/Östra sjukhuset i Göteborg beviljades resebidrag för att delta i stomikongress i Slovenien.

Från flera håll har önskemål kommit om att förbundet skulle utarbeta en film att användas i informationssammanhang. Vi bad länsföreningar/avdelningar om synpunkter på behovet av en film, vilket användningsområde den skulle ha och innehåll i en eventuell film. En informationsfilm om ulcerös kolit togs fram i ett samarbetsprojekt med Schering-Plough. Filmen visades på visningsplatser, bland annat i väntrum runt om i Sverige.

Ytterligare samarbete redovisas under rubrikerna "Seminariedag" och "Kanalen".

Internationellt

Många beslut som har betydelse för mag- och tarmsjuka fattas på EU-nivå. Inom FN fattas också beslut som påverkar svensk handikappolitik. Det ställer nya krav på RMTs arbetssätt och kontakter i Sverige och internationellt. Under året har vi deltagit i ett nordiskt möte och i EFCCA (European Federation of Crohn's and Ulcerative Colitis Association).

Nordiskt

Det nordiska mötet var i år förlagt till Helsingfors med vår systerorganisation i Finland som värd. Vid mötet diskuterades bland annat medlemsutvecklingen, som ser ganska lika ut i de nordiska länderna. Vi får nya medlemmar, men tappar många. Även samarbetet med företag diskuterades och hur viktigt det är att etiska regler följs. RMTs representanter vid mötet var Karin Jonsson och Christina Källman.

Europeiskt

Inom EFCCA samarbetar vi på europainivå kring frågor inom området inflammatoriska tarmsjukdomar.

EFCCA består av 23 nationella organisationer för människor med inflammatoriska tarmsjukdomar. Högsta beslutande organ inom EFCCA, Generalförsamlingen, hade sitt årsmöte i Dubrovnik, Kroatien. RMTs ombud vid mötet var Karin Jonsson (KJ) och Solveig Johansson Grip (SJG). SJG ingår i arbetsgruppen för EU-frågor (European affaires).

Medlemsorganisationerna presenterade sin verksamhet i form av en poster. RMT fick pris för bästa poster gällande verksamheten. Rod Mitchel, EFCCAs ordförande, avgick efter 10 år på posten. Han efterträddes av Marco Greco. Marco har bland annat varit eldsjälens bakom EFCCAs ungdomsverksamhet.

Den 18 april har utlysts som en internationell dag för "patientens rätt".aktionen stöds av ett internationellt nätverk bestående av 100-talet organisationer i 30 länder. Nätverket har formulerat ett dokument som omfattar fjorton krav för att stärka den enskilde som patient. Eftersom dagen inföll under EFCCA-mötet beslöt ombuden på initiativ av RMTs representanter att ställa sig bakom uttalandet som bland annat tog upp rätten till vård och behandling. Uttalandet sändes till ett antal organisationer och institutioner inom EU och till nyhetsbyrån Reuter.

EFCCAs ungdomsmöte

I juli deltog två ungdomsrepresentanter i EFCCAs ungdomsmöte (EYG) i Paris. Det var 20 länder som var representerade. Man diskuterade bland annat hur sjukvården fungerar i de olika länderna och hur det är att resa med IBD. För övrigt är detta ett tillfälle för unga att byta erfarenheter och lära sig av varandra. Medel för delar av vår medverkan hade beviljats av Stiftelsen Konung Gustav V:s 90-årsfond.

ABF

RMT är medlem i ABF som är vår samarbetspartner, bland annat för att utveckla studieverksamhet och utbilda cirkelledare. Det är också en resurs för vårt arbete med kompetensutveckling och kvalitetssäkring. Vi har samarbetat inom projektet "Att leva med" där ABF på olika sätt har stöttat och stimulerat cirkelledarutbildningen.

Representanter från RMT har deltagit i ABFs arrangemang som vänt sig till handikapporganisationer.

Övriga organisationer och företag

Ideell Arena

RMT är ansluten till "Ideell Arena", ett projekt för utveckling av kunskap, forskning, ledarskap och organisation i ideell sektor.

Banco Humanfond

RMT har ett samarbetsavtal med Banco Fonder, Humanfonden. Den som sparar i Humanfonden ger två procent av sin fondförmögenhet till den organisation man väljer att stödja. RMT har genom detta sparande fått in 50 697 kronor under 2008.

STUDIEVERKSAMHET OCH KOMPETENS- UTVECKLING

Föreningarna och avdelningarna är basen i RMTs medlemsverksamhet. Det är här medlemmarna träffas för erfarenhetsutbyte. Det ingår också i föreningarnas och avdelningarnas roll att erbjuda information och kunskap som medlemmarna behöver för att övervinna sina funktionshinder. Förbundet har en viktig uppgift i att utarbeta material som kan användas för dessa ändamål.

Följande material har varit aktuella under året

Att leva med IBS

Studiecirkelmaterialet "Att leva med IBS" består av sju häften som är avsedda att användas i studiecirkel eller enskilt. Personer med IBS som vill bli medlemmar får broschyren om IBS studiematerial.

Material framtaget inom projektet "Att leva med funktionsstörning i matsmältningskanalen"

Fem cirkelmateriale: *Att leva med Crohns sjukdom, Att leva med Ulcerös kolit, Att leva med Bäckenservoar, Att leva med mikroskopisk kolit och Att leva med reflux*

Utbildningsmaterial för cirkelledare

Som är till hjälp för att starta lokala eller regionala cirkelledarutbildningar

Sex olika presentationsblad

Presentationsblad, ett för varje cirkelmateriale samt ett allmänt presentationsblad som berättar om alla cirkelmaterialet.

Två affischer för presentation av cirkelmaterialet (storlek A4 och A3) att använda i olika sammanhang, t ex på anslagstavlor på kliniker eller mottagningar inom vården.

Arbetshäfte för lokalt påverkansarbete

Materialet har utarbetats inom projektet "Från toaletten till delaktighet i samhället". Det består av "Arbetshäfte för lokalt påverkansarbete" med kravspecifikationer och checklistor.

Arbetshäftet är tänkt som stöd vid planering, genomförande och uppföljning av olika aktiviteter för påverkan. Kravspecifikationer och checklistor finns som bilagor i häftet. I projektet finns också en "erfarenhetsbas" som finns via förbundets hemsida. Materialet finns att hämta från hemsidan.

Att marknadsföra RMT

Materialet är avsett för utbildning och stöd för dem som är intresserade av att vara med och öka kunskapen om RMT och mag-tarmsjukdomar.

Näring och Njutning

Det finns intresse fortfarande för kokboken "Näring & Njutning". Faktaboken är slut och kommer inte att tryckas om. Kokboken har presenterats vid de konferenser och föreläsningar som har genomförts.

Närhet relation och kärlek

Ett studiematerial bestående av film och bok. Materialet är utarbetat i samarbete med Reumatikerförbundet och Psoriasisförbundet med stöd från Allmänna Arvsfonden.

Kontaktperson i RMT

Utbildningsmaterial för kontaktpersoner i RMT.

Kontaktpersonutbildning

Under 2007 inbjöd förbundet till den första kontaktpersonutbildningen inom diagnosen tjock- och ändtarmscancer. Målgruppen var medlemmar med egna erfarenheter av tjock- och ändtarmscancer och som ville vara verksamma som kontaktperson i sin förening/avdelning. Under 2008 planerades en liknande utbildning och inbjudan skickades till föreningar/avdelningar och till registrerade medlemmar med cancerdiagnos. Tyvärr kunde inte utbildningen genomföras då det endast var en person anmäld.

Att leva med funktionsstörning i matsmältningskanalen

Projektet "Att leva med funktionsstörning i matsmältningskanalen" avslutades under året. Projektet har genomförts med ekonomiskt stöd från Allmänna Arvsfonden. Fem cirkelmateriel har framställts utifrån diagnoserna Crohns sjukdom, ulcerös kolit, reflux och mikroskopisk kolit samt behandlingsformen bäckenreservoar. Det som utmärker cirkelmaterialet i Att leva med-serien är att vardagskunskapen för den som lever med mag-tarmsjukdom lyfts upp.

Ett särskilt utbildningsmaterial för cirkelledare för Att leva med-cirklar har också tagits fram.

Förutom *cirkelmateriel* och *utbildningsmateriel* för cirkelledare har vi också tagit fram sex olika *presentationsfolder* för cirkelmaterialet, som ska kunna spridas i alla upp-tänkliga sammanhang, inte minst via sjukhusen. Det är dels en presentationsfolder för varje cirkelmateriel, som alltså vänder sig till människor som lever med den diagnosen/tillståndet, dels en allmän presentationsfolder, som presenterar samtliga cirkelmateriel, som riktar sig bland annat till personal inom vården. Vi har också tagit fram *affischer* i två olika storlekar (A4 och A3) avsedda bland annat för anslagstavlor på mottagningar och kliniker inom vården samt *utställningsskärmar* att använda vid mässor och andra arrangemang där vi vänder oss till speciella målgrupper eller till allmänheten.

Cirkelmaterialet och marknadsföringsmaterialet har presenterats vid flera föreläsningstillfällen för allmänheten runt om i landet och för deltagarna vid RMTs seminariedag och kongress i oktober 2008.

I projektet ingick även att utbilda cirkelledare för lokala Att leva med-cirklar. Under året har tre regionala cirkelledarutbildningar genomförts, i Stockholm, Uppsala och

Västra Götaland. En cirkelledarutbildning genomfördes centralt i november till vilken alla länsföreningar var inbjudna att anmäla deltagare. Totalt finns det nu 44 utbildade cirkelledare.

Under den första delen av projektet var det främst RMTs medlemmar som var målgruppen för information. Under den senare delen av projektet har målgruppen för information och marknadsföring allt mer vidgats för att vi ska kunna nå alla dem som har intresse av slutprodukterna; cirkelmateriel, men också det material utarbetat för att sprida kännedom om dessa.

Information om materialet sändes i slutet av året till drygt 200 tidningar, tidskrifter och medicinska journalister.

Gerda Christenson, som varit projektledare, slutade sin anställning i juli, men projektet fortsatte året ut med en cirkelledarutbildning och marknadsföring av materialet. Slutredovisningen av projektet till Arvsfondsdelegationen ska inlämnas senast den 31 januari 2009.

Ungdomsverksamhet

Förbundet har i flera år arrangerat en helträff för ungdomar mellan 16 och 19 år. Vid utvärderingen 2007 framkom önskemål om att träffen skulle vara längre, flera dagar. Under hösten genomfördes en sådan träff, från torsdag till söndag, i samarbete med Tollare folkhögskola. Det var färre deltagare än tidigare, kanske beroende på att det är svårt att vara borta från skolan flera dagar.

De som deltog uppskattade vistelsen. Tillitsbanan var mycket populär. Tema för träffen var att kritiskt granska texter. Programmet innehöll även föreläsning om kroppsspråk. Ungdomsträffen finansierades med medel från Stiftelsen Sunnerdahls handikappfond.

Några av ungdomarna deltog efter tonårsträffen i ett möte för att diskutera ungdomsverksamheten och ge ett underlag/förslag till förbundsstyrelsen hur RMT bör arbeta med ungdomar och hur en ungdomsgrupp skulle kunna arbeta.

I verksamhetsinriktningen för 2009-2011, som fastställdes av kongressen i år, betonades att det är viktigt att vi har en tydlig inriktning på att nå och verka för barn och ungdomar med mag- tarmsjukdomar samt deras familjer.

Förtroendevalda och anställda

Förtroendevalda

Förbundsstyrelsen deltog tillsammans med ombuden i föreläsningar under seminariedagen i anslutning till kongressen.

Anställda

Kompetensutveckling på kansliet har skett i anslutning till respektive arbetsuppgift och uppdrag.

ORGANISATION OCH ADMINISTRATION

Kvalitetssäkring

RMT har många bra hjälpmedel för att kvalitetssäkra verksamheten. Exempel är de utbildningsmaterial som nämnts under avsnittet "Studieverksamhet och kompetensutveckling".

Nytt medlemsregister och central uppbörd

Omläggning av medlemsregistret och central uppbörd skedde under hösten, som följd av ett tidigare kongressbeslut. Det medförde en stor arbetsbelastning för förbundskansliet. Vi genomförde offertförfrågan och hade kontakter med företag. Avtal slöts med företaget Your Voice som har tjänster inom området och som många andra handikappförbund använder.

Alla medlemsansvariga och användare av medlemsregistret har under hösten fått möjlighet att testa, prova och ställa frågor i en testversion.

Det nya medlemsregistret kom i drift under hösten och några länsföreningar som fått behörighet kunde själv börja registrera sina medlemmar. Brev med avisering av medlemsavgift 2009 och utskick av medlemskort till samtliga medlemmar skedde i samband med utgivningen av Kanalen nr 4 2008. Medlemskortet var inplastat tillsammans med Kanalen.

Central uppbörd kommer att gälla fullt ut först från och med 1 oktober 2009 eftersom medlemsbetalningar kommer att ske både till föreningar/avdelningar och till förbundet under en övergångsperiod.

Förbundets bokföring lades under hösten ut på extern konsult.

RMT/ILCO

Samarbetet mellan RMT och ILCO förekommer på olika nivåer och i olika frågor. I september 2007 beslöt RMTs och ILCOs förbundsstyrelser att undersöka förutsättningarna för och konsekvenserna av en sammanslagning av RMT och ILCO. Både RMT och ILCO tillsatte en arbetsgrupp och de båda arbetsgrupperna har därefter träffats och diskuterat vilka steg i utvecklingen som skulle tas. En genomgång av ekonomin i de olika förbunden har gjorts av arbetsgruppen och man har även studerat hur statsbidrag och landstingsbidrag påverkas vid en eventuell sammanslagning.

Förbundsstyrelsen ansåg det viktigt att ha en stark förankring i länsföreningarna kring frågan om en eventuell sammanslagning. RMTs arbetsgrupp träffade därför representanter för merparten (20) av RMTs läns- och lokalavdelningar på fyra regionala dialogmöten för att diskutera frågan om ett samgående mellan RMT och ILCO. Alla föreningar/avdelningar med undantag av några få ansåg att förbundsledningen skulle fortsätta processen. Förbundsledningen har uttryckt att det får ta den tid vi behöver för att närma våra organisationer.

Lokal och regional utveckling

En viktig uppgift för förbundet är samarbetet med föreningarna och avdelningarna och att ge dem stöd i arbetet. Förbundet har gett stöd till föreningarna och avdelningarna i organisatoriska och administrativa frågor. Förbundsstyrelsens ledamöter har medverkat vid årsmöten, "Må bra helger" och andra aktiviteter som föreningarna/avdelningarna har arrangerat. Ledamöterna är dessutom kontaktperson för en eller flera länsföreningar.

Vi har stöttat enskilda föreningar/avdelningar genom såväl akut hjälp som stöd i det löpande arbetet. Förbundet har även varit samordnare och medarrangör vid olika arrangemang och i stor omfattning medverkat vid arrangemang i föreningar/avdelningar.

Förbundet har förvaltat verksamheten i Jämtlands länsförening och Östergötlands länsförening. Östergötlands länsförening bildade en interimsstyrelse och vid det extra årsmötet i september valdes en styrelse. Även efter årsmötet hjälpte förbundet till med ekonomihantering och medlemsutskick.

Förbundet har stöttat Västernorrlands länsförening med administrativ hjälp och skött ekonomin för föreningen. Jönköpings länsförening har fungerat med stöd från förbundet.

Förbundskansliet fyllde 20 år den 1 september 2008.

FINANSIERING

Det statliga organisationsstödet var 2 346 691 kr under 2008. Merparten av RMTs utvecklingsarbete finansieras med medel avsedda för särskilda projekt. Tack vare arbetet tillsammans med olika företag i samarbetsprojekt har vi kunnat finansiera en del av utvecklingsarbetet, se under rubriken "Samarbete".

RMT FONDEN

RMT-fonden har som ändamål att bistå med medel till vardagsnära forskning och information inom mag- tarmområdet. Under 2008 skänkte 156 givare medel till fonden. Totalt inkom 75 751 kr. Merparten av medlen har inkommit genom minnesgåvor.

Under 2008 utannonserades 35 000 kr från RMT-fonden.

Medel beviljades till projekt "Improving the health related quality of life of patients with inflammatory bowel disease".

Coloplast stöder RMT-fonden enligt ett avtal från 2007 och medverkar till spridning av information om fonden.

Blekinge länsförening arrangerar varje år en kabaré i Karlskrona med nationella och internationella artister. En del av överskottet från kabarén skänker länsföreningen till RMT-fonden. I år skänkte föreningen 12 500 kr till fonden. Kabarén firade 20 år detta år. Representanter från förbundet deltog för att gratulera och tacka för allt stöd till RMT-fonden.

Elmernäs forskningsfond

Forskningsfonden utgörs av ett arv efter Karin och Per Ove Elmernäs.

Ändamål: Enligt testatorns vilja ska medel ges till stipendier i forskning rörande mag- och tarmsjukdomar.

Under 2008 utannonserades 95 000 kr från Elmernäs forskningsfond.

Medel beviljades till följande projekt:

"Internetbaserad självrapportering av symtom hos ungdomar med kroniska inflammatoriska tarmsjukdomar (IBD)" (60 000 kr).

"Munhälsa hos personer med Crohns sjukdom. Utvecklandet av ett munhälsovårdsprogram för en grupp kroniskt sjuka" (35 000 kr).

RMTs kvarvarande medel från Nio Meter Liv

Syftet med fonden var "Att främja forskning om matsmältningsorganen och deras sjukdomar samt hur dessa sjukdomar kan förebyggas, lindras och botas".

Under 2008 utannonserades 130 000 kr från kvarvarande medel från Nio Meter Liv.

Medel beviljades till följande projekt:

"Att leva med irritable bowel syndrome. Ett patientperspektiv på vardag, sjukvård och patientperspektiv" (57 000 kr)

"Munhälsa hos personer med Crohns sjukdom. Utvecklande av ett munhälsoprogram för en grupp kroniskt sjuka" (73 000 kr).

PERSONAL

Anställda under 2008

Solveig Johansson Grip, chef för kansliet (heltid)

Kerstin Hermansson, sekreterare (heltid)

Gunnar Nilsson, kontorist (deltid)

Kerstin Holm, ekonomiansvarig (heltid) t o m 2008-02-28, därefter timanställd deltid
fr o m 2008-03-12 t o m 2008-07-09

Gerda Christenson, projektanställd (deltid), t o m 2008-06-30

Helena Svärd (heltid) fr o m 2008-08-28 t o m 2008-12-31

Tjänsten som informationssekreterare och en deltidstjänst som kontorist har varit vakant under året.

En person från Påhlmans Handelsinstitut praktiserade som ekonomiassistent på förbundskansliet sex veckor under hösten.

Bilaga

Representation 2008

När datum inte anges innebär detta att representationen löpt under hela året. I övrigt anges när personen i fråga utsetts eller då uppdraget avslutats.

HANDIKAPPFÖRBUNDENS SAMARBETSORGAN

Ordförandemötet: Karin Jonsson

REPRESENTATION I ANDRA ORGAN

Apoteket AB. Nationellt forum för Handikapporganisationer -
Pensionärsorganisationer: Solveig Johansson Grip

Banverkets och Vägverkets tillgänglighetsråd: Jan-Åke Bengtsson. HSOs
representant, utsedd den 17 september 2008

Boverkets handikappråd: Jan-Åke Bengtsson

Cancerfondens nätverk för patientorganisationer: Karin Andersson och
Solveig Johansson Grip

European Federation of Crohn´s and Ulcerative Colitis Association, EFCCA, styrelse:
Karin Jonsson och Solveig Johanson Grip

European Federation of Crohn´s and Ulcerative Colitis Association, EFCCA,
ungdomsråd: Cecilia Liimatainen

Försäkringskassans Centrala Handikappdelegation: Karin Jonsson, utsedd av HSO

Läkemedelsindustriföreningen (LIF) Samarbete med patient- handikapp och
pensionärsorganisationer: Solveig Johansson Grip

Läkemedelsförmånsnämnden (LFN), arbetsgrupp för genomgång av arbetet med
smärtstillande och inflammationsdämpande läkemedel: Karin Jonsson

Läkemedelsverkets Brukarråd, Christina Källman, ledamot, utsedd av HSO 2008-12

Mun-H-Center, Orofacialt kunskapscenter för små och mindre kända
handikappgrupper och ett nationellt resurscenter för orofaciala hjälpmedel,
referensgrupp: Solveig Johansson Grip.

SJs Handikappråd: Jan-Åke Bengtsson, suppleant

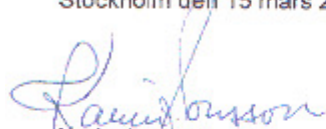
Projekt "Att leva livet länge": Bo Månsson är RMTs representant i referensgruppen,
utsedd av AU 2008-11-03

Projekt Brukarinflytande och patientperspektiv (BIPP), samverkansprojekt inom
onkologisk verksamhet: Gunilla Öhrn utsedd av AU 2008-10.

SLUTORD

Vi vill framföra ett varmt tack till samtliga som under året har givit sitt stöd till vår verksamhet.

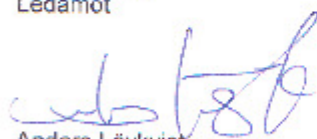
Stockholm den 15 mars 2009

Karin Jonsson
Ordförande

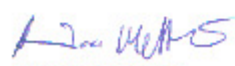

Christina Källman
Vice ordförande

Annika Bergström
Ledamot

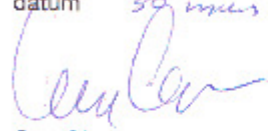

Åse Jestin
Ledamot

Anders Lökvist
Ledamot

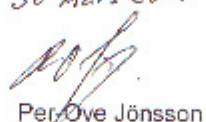

Britt Rehbinder
Ledamot

Annika Wettlén
Ledamot

Revisionsberättelse har avgivits
datum 30 mars 2009

Ove Olsson
Auktoriserad revisor

datum
30 mars 2009

Per Ove Jönsson
Lekmannarevisor